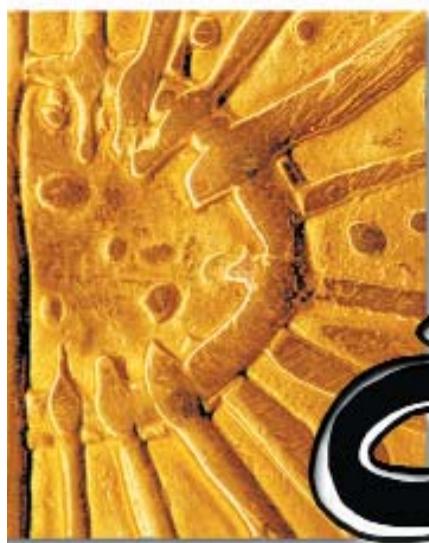


21 - 27 სექტემბერი 2017

ვაკე 1 ლარი 70 თათრი



ახალი ტენისლური

№26 (780)

გამოდის 1998 წლიდან

www.axaliganatleba.ge



სოფელ ზემოხეთის საჯარო სკოლა

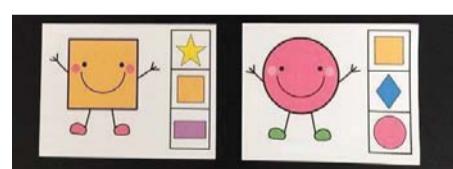
აյ სკოლის ზაზი მხოლოდ 10 მოსწავლისთვის ღაიხეა, იმათგან ყი მხოლოდ ეხთია პირველისას. 10 მოსწავლის ამას ღაზ-ჩენილი სოფელი შიშით შეჰვეულებს მომავალს; უფრო სწორად, შიშისგან თვალს ვე უსწორებს ღამთიგუნველ მექმისს და პირველი ზაზის ამაღ ეიმერებათ: ვიტე ის ჩეკავს, სოფელი ზე პიღევ ფეთქავს...

მასწავლებლის ეროვნული ჯილდოს 5 ფინალისტი დასახელდა



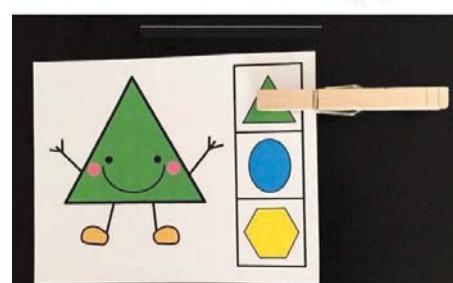
გვერდი 4

დაცუაგითი საფასარის
მასწავლებლებისთვის
ახალი გათავაზება
სამაგიდა თანაურის
მრავალფარვანი კაკატანი



სამაგიდე თამაში
მრავალული გეომეტრია

6+



გვერდი 12

C M Y K



აშშ-ს მშვიდობის კორპუსი საქართველოში

იწყებს სკოლების განაცხადების მიღებას

2018-2020 წლებში მოსალისესთან თანამშრომლობისთვის

მშვიდობის კორპუსის მოსალისები, ჩვითი დირექტორი, ნარმატივით ახორციელების განათლების პროექტს საქართველოს რეგიონებში. კონცურსი შეიჩერებული სკოლები არის ინგლისური ენის მასშავლებლებთან იმუშავება 2018-2020 სასწავლო წლებში, ინგლისური ენის ცოდნისას და სასწავლო პროცესის გაუმჯობესების მიზნით.

კონცურსი მონაცილეობა შეუძლიათ საჯარო სკოლებს შემდეგ რაგონების დროის გარდა: კახეთი (ახეთის ჩრდილოეთი მდებარე სოფების გარდა), მცხეთა-მთიანეთი (სტეფანიონის გარდა), ქვემო ქართლი, შიდა ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი, აჭარა, გურია, იმერეთი, სამეგრელო, რაჭა-ლეჩხუმი და სვანეთი. კონცურსი მონაცილეობა არ შეუძლიათ იმ ცოდლებისა და ეკლარების სკოლებს,

რომელიც მდებარეობა აზეზათისა და სამხრეთ მოსალის ადმინისტრაციული საზღვრის ათავილოების ზოლში.

თუ თქვენი სკოლა მდებარეობს ჩამოთვლილი რაგონების გართ, ინგლისური ენის მონიშვნური საათობრივი პარეზე და დაინტერესული 24 საათის და დაინტერესული სართო მოსალისესთან თანამშრომლობით 2018-2020 აკადემიურ წლებში, აკლიკაცია მოითხოვთ ადგილობრივ საგანგანათლებლო რესურსებით ან მოიცით ჩვენს ვებგვერდზე: <https://www.peacecorps.gov/georgia/ask-for-a-volunteer/>, შეავსოთ და მოგვაწოდეთ მშვიდობის კორპუსის ოფიციალური მისამართზე: ვაჟა-ფშაველას გამზირი 291, თბილისი, 0160, ან გამოგვიგზავნით ელექტრონული ფოსტით, მისამართზე:

education@ge.peacecorps.gov

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაგვიკავშირიდით:

ა სმარტ სისტემულიძე
განათლების არმობრივის ხელმისაწვდომობის მიზანი; ტელ: 595906444;

ა თეო ნიუზარიძე
განათლების არმობრივის ხელმისაწვდომობის მიზანი; ტელ: 591969881;

ა ია გალავალიძე
განათლების არმობრივის ხელმისაწვდომობის მიზანი; ტელ: 595950406;

ა ნინო ფილოსოფანიშვილი
არმობრივის და ტრანსფერის სამინისტროს მიზანი; ტელ: 595027979;

მიაღწეოთ თვალი ჩვენს ფინანსურულდას:
Peace Corps Georgia

მოსალისის მოთხოვნის შესრულებული ფორმის ჩატარების ბოლო ვადა 20 მარტი, 2017 წელი

ინფორმაცია

სტულენტთა საგრანტო კონკურსი

საგრანტო კონკურსი	
კანდიდატთა რაოდენობა	2886
საშუალო ქულა	18,34
საშუალო სირთულე*	43,67
საშუალო სირთულე გამოკლების გარეშე	52,14
ტესტის მაქსიმალური ქულა	42
გამოცდაზე დაფიქსირებული მაქსიმალური ქულა	39,8 (1)

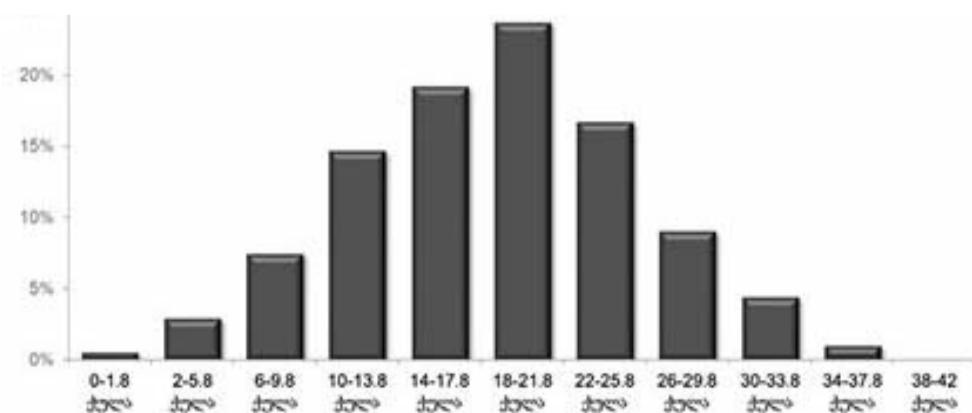
* ტესტის საშუალო სირთულე – ტესტის საშუალო ქულა გაყოფილი ტესტის მაქსიმალურ ქულაზე და გამრავლებული 100-ზე. არასწორ პასუხის შემთხვევისას კონკურსანტს აელდება 0,2 ქულა, საშუალო სირთულე გამოთვლილია აღნიშნული გამოკლების გათვალისწინებით.

სიხშირეთა განაწილება ქულების მიხედვით

საგრანტო კონკურსი

0-21,8 ქულა	68,71%
22-25,8 ქულა	16,74%
26-29,8 ქულა	9,08%
30-33,8 ქულა	4,44%
34-37,8 ქულა	1,00%
38-42 ქულა	0,03%

სიხშირეთა განაწილება



შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი
გისურვებთ წარმატებას!

კროფესიული განათლების ეროვნული დაჯილდოებები

ათასწლეულის გამოწვევის ფონდი – საქართველო, „პროფესიული განათლება ეკონომიკის განვითარებისთვის“ პროექტის ფარგლებში, პირველად საქართველოში, პროფესიული განათლების ეროვნული დაჯილდოების კონკურსის აცხადებს. პროექტი დაფინანსებულია აშშ-ს ათასწლეულის გამოწვევის კორპორაციის მიერ, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და საქართველოს მთავრობას შორის გაფორმებული 140 მილიონი აშშ დოლარის კომპანტის ფარგლებში. პროფესიული განათლების დაჯილდოება ნარმატების ეროვნული დაჯილდოება ნარმატების ლიან კონკურსს, სამაც გამოვლებისას პროვენდის და მეორე ადგილზე გასული გამარჯვებულები, შემდეგ ოთხ კატეგორიაში: ნლის პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულება, ნლის პროფესიული განათლების ბიზნეს პარტნიორი, ნლის პროფესიული განათლების მასწავლებელი და ნლის პროფესიული განათლების სტუდენტი. გამარჯვებულები სერტიფიკატებით და სპეციალური პრიზებით დაჯილდოვდებიან.

პროფესიული განათლების ეროვნული დაჯილდოებით გამოვლინდება ბოლო დროს განსინორციელებული წარმატებული რეფორმები და საუკეთესო პრაქტიკის ისეთი მაგალითები, რომლებიც ხელს უწყობს თანამედროვე შრომის პაზრის მოთხოვნებზე ორიენტირებული პროფესიული განათლების განვითარებას ქვეყანაში.

დეტალური დოკუმენტით და ინდან განაცხადის ფორმა ატვირთულია დაჯილდოების ვებგვერდზე: www.awardtvet.ge. განაცხადების შემოტანის ბოლო ვადაა 2017 წლის 6 ოქტომბერი. კანდიდატები შეფასდებიან დამოუკიდებელი შიურის მიერ. გამარჯვებულები გამოცხადდება პროფესიული განათლების გალა დაჯილდოებაზე, რომელიც გაიმართება 2017 წლის 31 ოქტომბერს.

მორიგი ნარმატები



გრძელება ჩვენი მოსწავლეების წარმატება საერთო მოსწავლის ოლიმპიადებზე, ამჯერად, 15 წლამდე ასაკის მოსწავლეებთა ნაკრები ბულგარეთიდან დაბრუნდა, სადაც ევროპის პირველ ახალგაზრდულ ლომპიადაზე ინფორმატიკაში ბრნივინვალე გამარჯვება მოიპოვა.

საქართველოს მოსწავლეთა ნაკრებმა, ასეთი მაღალი რეიტინგის მქონე ოლიმპიადაზე, რომელში მონაწილე ბევრ ქვეყანას არათუ ევროპაში, არამედ მსოფლიო მასშატაბითაც კი უძლიერესი გუნდები ჰყავთ და ყოველთვის ლიდერის პრიზიერი უჭირავთ, ძალიან მაღალი შედეგი აჩვენება არვენებს: ნიკო-

და თან ევროპის ჩემპიონის ტიტულიც მოიპოვა, მან დიდი უპირატესობით აჯობა დანარჩენ მონაწილეებს; თეომური ზოლორაიმ და იმანგ გაპანძებელი ვერცხლის, ხოლო გიორგი კობახიამ ბრინჯაოს მედლები დამსახურებს. ამ შედეგით საქართველო მონაწილე ქეყნების უძლიერეს სამულში მოხვდა.

ოლიმპიადა მაღალ დონეზე იყო ორგანიზებული და მასში ევროპის 22 ქვეყნის უძლიერეს მოსწავლეები მონაწილეობდნენ.

გუნდს თან ახლონენ და მოსწავლეების წარმატებაში დიდი წვლილი მიუძღვით მნიშვნელობებს: გიორგი მანდარიას – ზაქარების ხელმძღვანელი (ლიდერი) და ზაზა გამეზარდაშვილის (თანალიდერი).

სოფლის კოლა

10 მოსწავლის ამარა დარჩენილი სოფელი

କର୍ମଚାରୀ ପରିବାର

სხვა სკოლების მსგავსად, 15 სექტემბერს, ახალი სასწავლო წელი ჩინუაბაშვილის მუნიციპალიტეტის სოფელზე მოხერობის 9-ლიანი სკოლაშიც ტრადიციულად – მისასალმებელი სიტყვითა და ლექსებით დაწყო, რასაც ბოლოს კვრანზე სლაიდებად წარმოდგენილი შარმანდელი ღონისძიებების კოლაჟიც დაერთო. ცერემონიალს სოფლის ის მაცხოვრებლებიც დაესწრენ, რომელთა შვლებიც ამ სკოლაში უკვე აღარ სწავლობენ. დაესწრენ, რადგან სასწავლო წლის დაწყება ყველგან ყოველთვის სასიხარულო ამბავია, როგორც სიახლის საწყისი. თანაც, სოფლებში, მეტადრე კი მთის სოფლებში, სკოლა სასწავლო დაწესებულებაზე გაცილებით მეტია, რადგან პირდაპირ უკავშირდება სოფლის სიცოცხლის ხანგრძლივობას: რაც უფრო მეტია მოსწავლე, მით უფრო გარანტირებულია მისი დღეგრძელობა. ამიტომ სკოლა ზემოხეთშიც იმედის ნაპერნკალია, თუმცა მოსწავლეთა კონტინენტის შემცირების გამო, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში, იმედზე უფრო მეტად, ეს ხავსზე ჩაჭიდებას ჰგავს: აქ სკოლის ზარი მხოლოდ 10 მოსწავლისთვის დაირევა, იმათვის კი მხოლოდ ერთია პირველლასელი – **მამუკა კერძევაძე**, რომელსაც, თუმცი, მთელი ღამე არ ეძინა პირველი სასწავლო დღის მოლოდინში; 9-კლასიან სკოლაში III და VI კლასები არ ჰყავთ, I-II კლასები კი კლას-კომპლექტადაა გაერთიანებული, ჯამში, 6 ფინანსური კლასია. 10 მოსწავლის ამარა დარჩენილი სოფლი შეიძიო შეცყალებს მომავალს; უფრო სწორად, შეიძიგან თვალს ვერ უსწორებს დამთრგუნველ მერმისს და პირველი ზარიც ამად ეიმედებათ: ვიდრე ის რეკავს, სოფელი ჯერ კიდევ ფეთქევს... არადა, შემარჩენებელი სანახავია მდუმარე სოფელი, რომელსაც ბაგშვების ხმა არ აცოცხლებს. ნოდარ დუმბაძისა არ იყოს, მზეც ამოვა, მამალიც იყიღებს, ძროხაც დაიბლავლებს და დამტებით ძალიც დაყევევებს, მაგრამ ბაგშვების ურიანმულის გარეშე რაღაც მანც აკლია სოფელს, რაღაც ძალიან დიდი და მნიშვნელოვანი... ხომ 10 ბავშვია, მაინც ბევრს ნიშავს მათი ხმაური და სკოლის ზარი – ამით თითქოს სოფელსაც შემოჰკრეს და შეაფხიზოებს.

ამ 10 მოსწავლიდან საბო და-ძმაა: უჩა, ნიკა და ნინია თევ-ზაქარები და სამივე გამორჩეულია სწავლითა თუ სხვადასხვა აქტივობებით. ამათვან ძმებმა დიპლომებიც მიიღეს, რო-გორც დემურ თევზაქებმ, ლიზი ნიკოლაიშვილმა და ლონდა ჭი-ლაძემ, თუმცა ყველაზე მეტი საჩუქარი, ცხადია, პირველკ-ლასელმა მიიღო: ნებუქე და ახალი ნიგნები სახელმწიფოს-გან, საკანცელარიო ნივთების მთელი კომპლექტები კი – სოფლის ხელმძღვანელთაგან. თავად მამუა კერძებაძემ სკოლაში თავისი მისვლა ლექსით აღნიშნა. დამსწრეთ ასევე ლექსებით მიესალმნენ ნიკა და დემურ თევზაქები, ლიზი ნი-კოლაიშვილი და სხვები... მოსწავლეებიც და უფროსებიც დი-დი ხალისით გაეცნენ შარშანდელი სასკოლო ღონისძიებების ამსახველ ეკრანულ მასალას – მართალია, ძალიან ახლო, მაგ-რამ მაინც წარსულისა და გუშინდელი დღის მოგონება ყვე-ლას სასიამოვნოდ დაურჩა.

ამ სკოლის კარი ზუსტად 37 წლის ნინ პირადად შევაძლე. აქ ჯერ ისევ დგას სკოლის ძეველი შენობა, სადაც ჩვენ ვსწავლობდით. პირველი ზარის საზემო ღონისძიებები მაშინ, ძირითადად, სტადიონზე ან მოპირდაპირე მხარეს, დიდი ნაძვებით შემორკალულ მომცრო მოედანზე იმართებოდა. ჩვენც სწორედ იქ გავერიეთ ამ მარაჟაში და მას შემდეგ, როცა კი ამ ადგილს ჩავუსვლი, ცხადად დამიდგება თვალინინ სექტემბრის თბილი, ოქროსფერი მზიანი დილა და მოსწავლის მაშინდელ მუქ ლურჯ ფორმებში გამოწყობილი 8 პატარა, ცველაზე დიდი ნაძვის ძირში რომ შეუცულიყოფენ და ცდილობდნენ, ფეხებში არ მოდებოდნენ უთავბოლოდ მორიალე 80-მდე მოსწავლეს...

მაშინდელი პედაგოგებიდან სკოლაში დღესაც მუშაობენ ჩემი დირექტორი იური ნიკოლაიშვილი, თამარ თევზაძე, ჩემი კლასის დამრიგებელი და ჩვენზე დიდად ნაამაგარი ნათელა ცოგიაძე, ნანა თავაძე, ვარა სოზბაშვილი, ზურაბ სანიკოძე, ახლებიდან კი – ამჟამინდელი დირექტორი ვასილ ნიკოლაიშვილი, ირმა სანიკოძე, გულიყო თავაძე, ლია თავაძე, ლედო რა-მიშვილი, გია ქორიძე…

დღეს ს ნელი დასაჯერებელია, რომ აქ, ოდესადაც, რამდენიმე ასეული მოსწავლე სხავლობდა, ცალკეულ კლასებში კი 35-38 ბავშვიც ყოფილა. არადა, მას შემდეგ სულ რაღაც 70-ოდე წელინადა გასული. რაოდენ უცნოურიც უნდა იყოს, ხევისწყალას სათავეში, გურიის ლამაზ მთებში (მათ სილამაზეს კი გალაკტიონიც „უმღერდა გრძნობით“) ჩიტის ბუდესავით ჩადგმულ ლამაზ სოფელში მიგრაციის მთავარი ტალღა გასული საუკუნის 60-იანი წლებიდან დაიწყო, როცა ეკონომიკურად საკმაოდ ძლიერ თემში გაიყვანეს გზა და ელექტროენერგია. მაშინაც და მომდევნო 20-წლებშიც ავტობუსიც ყველა მიმართულებით დაფინანსდა და სადალაქოდან დაწყებული, სოციალური მომსახურების ყველა პუნქტი ადგილზე იყო, თუმცა სწორედ ამ პერიოდს უკავშირდება „მთიანიან ჩამოვიდა მთიელის“ დამანგრეველი იდეოლოგია, რამაც სოფლის მოსახლეობაც თან გაიყოლა... ერთი ნაწილი მას, პირდაპირ, მოჰკვეთებს: ზემოხეთის თემის ერთ-ერთი ლილიანა - წიაღულებიან მოსახლეობა ძალით აყრენს და ჩრხატაურის სიახლოეს გადასახლებს, საბაცაც სახახონ მეურნეობის წერას ატანილ მაშინდელ ხელისუფლებას ახალი სოფლების გაშენება სტირდებოდა ჩაისა და თუთის პლანტაციების გასაშენებლად, საამისოდ კი, მანცდაბინც, ეს სოფელი შეარჩიეს... ბუნებრივია, წიაღულების არ სურდათ „ადგილის დედის“ მიტოვება და ბევრიც იბრძოლეს, მაგრამ „დიდ კაცთან პატარა კაცსაო“ და, თუმცა, შუალაქზე, მილიციის გაძლიერებული რაზმების თანხლებით, შეყარეს მანებანის ძარაზე და გაუყენეს არცოუ შორეულ გზას... მათგან რამდენიმე ოჯახი მაღლ ისევ დაბრუნდა ძველ ნაფუძარზე და სოფელს დღემდე აკოცხლებენ, მაგრამ ეს ის სოფელი ალარაა...

არადა, შემოხეთი არც ისე მაღალმოთიანია — დღეს მოთან
რეგიონთა სიაშიც კი არ გადის, თუმცა რაიონის მაშინდელ
მმართველობის, უძრავლოდ, ეზარქებოდათ ხელის ბოლოში ამოს-
კლა და თანდათან იკლო სოფლისადმი ყურადღებამ: აღარც
გზის შეკეთებაზე იყლავდა ვინებე თაეს, ის სოციალური და-
ნიშნულების ობიექტებიც თანდათან გაჰყოფა წარსულს და სო-
ფლიც თანდათან ჩამორჩა დროს... მიგრაციის ერთ-ერთი
მთავარი მიზეზი უგზოობაა, თუმცა სკოლის პრობლემა კი
დავ უფრო მნიშვნელოვანია — ბოლო წლებში თემის კიდევ ერ-
თი შორეული სოფლიდან, თხილაგანიდან, რამდენიმე ახალ-
გაზრდა ოჯახი სწორედ იმიტომ გადასახლდა ახლომახლო ქა-
ლაქებში, რომ მათ შეიღებს ზემოხეთის სკოლაში ძალიან შო-
რიდან, 2-3 კილომეტრიდან, ფეხით უწევდათ სიარული, რაც
პატარებს ძალიან უჭირდათ, განსაკუთრებით — ზამთარში,
რადგან აქ დიდთოვლობა იცის, სკოლებს კი მაშინ ავტობუსე-
ბი არ ემსახურებოდათ.

თუმცა, მიგრაცია მხოლოდ ზემოხეთის პრიბლევა არაა. ხე ვისწყალას ხეობაში 12-მდე სოფელია, რომლებიც სამ სასოფლო ოთვეშია გაერთიანებული – კოხნარი, საჭამისერი და ზემოხეთი. ამათგან პირველ ორში დღემდე მოქმედებს საშუალო სკოლები, ადრე კი სამივე მათგანში იყო 4-კლასიანი დაწყებითი სკოლა. ზემოხეთში ის თხილაგანში არსებობდა, კოხნარსა და საჭამისერში კი ორ-ორი ასეთი დაწყებითი სასწავლო საფეხური იყო, შესაბამისად – ბურნათში, ნაკადულში, ჩომეთსა და ქვემოხეთში. დღეს არც ერთი მათგანი აღარ მუშაობს, ყველა დღიდი ხნის წინ დაიხურა, თუმცა მოსწავლეთა სიმრავლით ვერც საჭამისერისა და კოხნარის სკოლები დაიკვერხიან, მოს-



წავლეთა კონტინგენტი იქაც სწრაფად მცირდება

ზემოხეთის სკოლა ახალ სასწავლო წელს მეტ-ნაკლებად მომზადებული შეხვდა. ყოველ შემთხვევაში, მათზე რაც იყო დამოკიდებული, შეფერხება არ ჰქონიათ: სპორტული თუ სასწავლო ინვენტარი, ცარცი და ამგვარი რამები დროულად მოიმარაგეს, მთავარ პრობლემად კი წიგნების დეფიციტი და ხარისხი დაასახელეს – თურმე, რამდენიმე წიგნი განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსგან ჯერაც არ მიუღიათ, ზოგიერთი კი ძალიან დაზიანებულია. არის სხვა პრობლემაც – თავად ვნახე წიგნები, რომელშიც წინა მფლობელს მოცემული ამოცანებისა თუ დავალებების გრაფები შეუვსია, ანუ ახალი მფლობელისთვის ეს დავალებები აზრს კარგავს. სკოლაში ჩინიან, რომ ხშირად ხდება ასე: აბარებებ ახალ, კარგად მოვლილ წიგნებს, სანაცვლოდ კი დახეცულსა და გავარიანდ შელახულს იღებენ. ცხადია, ურჩევნიათ, სკოლის ბიბლიოთეკაში თავად შეინახონ წიგნების ის ნაწილი, რომელიც საგაისოდ დასჭირდებათ, მორჩინით კი, თუ რამე მორჩიბა ამ მცირეკონგრენციაზე აუცილებელი იქნება.

ტიტოგვეხტას სკოლას, ძრად არიან, ჩააბროს სამიზნესტროს. ასევე პრობლემაა მოსწავლეთა მონაცილეობა სხვადასხვა სახის შემცნებით ღონისძიებებში – მათში მონაცილეობა, უმეტესად, ფასიანია, რაც ყველასთვის არაა ხელმისაწვდომი. თანაც, ამას ნასკვლა-მოსკვლის ხარჯებიც ემატება, ეს ყველა-ფერი კი იზრდება, კონკურსი თუ რამდენიმე ეტაპად ტარდება და შემდგომ ტურში გადიოხარ... მართალია, არსებობს სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული ამგვარი ღონისძიებები, მაგრამ ისინი, ძირითადად, გუნდურობაზეა ორიენტირებული, აქ კი გუნდზე ლაპარაკი უადგილოა. მცირეკონტინგენტიანობა განსაკუთრებით სპორტში უშლით ხელს – ვერ ახერხებენ მონაცილეობას რაიონულ ღონისძიებებში, ხოლო სპორტის გაკეთილებად ინდივიდუალური სახეობები აირჩიენ: მაგალითის ჩიგბურთი, ბადმინტონი და მძლეოსნობა.

ამის მიუხედავად, სკოლის თითქმის ყველა მოსწავლე ჩართულია სხვადასხვა ღონისძიებებში. მაგალითად, შარშან დაძმებიდან უჩა მათემატიკის, ხოლო ნინია ქართულის დასკვნით რესპუბლიკურ ტურში გავიდნენ. პატარა ძმაშ – ნიკამ გაიმარჯვა მხატვრული კითხვის რაიონულ კონკურსში, ხოლო ნინია „წლის აღმოჩენად“ დაასახელეს. ბავშვები სხვადასხვა საგნობრივ ორგანიზაციებში მონაწილეობის ძალიან დიდ ინტერესს ამჟღავნებენ და თითქმის ყველა მათგანი ჩართულია კიდეც ამ პროცესში. ასევე დიდია აქტიურობა სპორტულ წრეებში: ჰყავთ ფეხბურთსა და ჭიდაობაში მოვარჯვეშე ბავშვები, შარშან კი ერთი მოსწავლე – სულიკო თევზაძე რაგბიზეც დადიოდა, თუმცა წლეულს მან დაამთავრა ეს სკოლა. ოღონდ სპორტში ჩაბმას ისინი რაიონის მუნიციპალიტეტის ძალიან კარგი პროექტის მეშვეობით ახერხებდნენ – საგანგებოდ გამოყოფილი მიკროავტობუსები უზრუნველყოფდნენ სპორტულ თუ საგნობრივ სექციების სწავლის მსურველთა ტრანსპორტირებას ჩოხატაურსა თუ უკან, სახლებში. ბოლოს უკვე იმდენი მსურველი იყო, ერთი მიკროავტობუსი (ის ყველა სკოლას ემსახურებოდა) მათ ვერ იტევდდა და ზოგიერთი სპორტული სექციის კოხნარში გადმოტანაც უზღდიდათ. ჯერ არ იციან, გაგრძელდება თუ არა ეს პროექტი, მაგრამ ძალიან საჭირო რომას, ამაზე ყვავთა თანხმდება.

პატარა სკოლა თავისი სახსრებით ცდილობს პრობლემების მოგვარებას. როგორც გთხოვთ, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა აქვთ: ინვენტარი, სპორტის გაკვეთილებისთვის ბურთები თუ სხვა საჭირო ნივთები შეძლება, აქვთ კინოთეატრი, რომელსაც აქტიურად იყენებენ სასწავლო პროცესში, ახლა კი სკოლის ძველი შენობის გარემონტება სურთ. ახალი შენობა 2006 წელს, საპრეზიდენტო პროგრამის ფარგლებში, აშენდა. ის კომფორტულია, მაგრამ შედარებით პატარაა, დამხმარე ფართები არაა გათვალისწინებული. ძველ შენობაში სწორედ ასეთი სათავსოების და სპორტული დარბაზის მოწყობაა დაგეგმილი, მაგრამ ეს მომავლის საქმეა.



პროფესია ეასტევლებალი

ୟର ମୋହାଲାକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଏବଂ ତାନାମୀଧିଦ୍ରିରୋତ୍ତ୍ଵ ସାଥିଗ୍ରହଣିକା ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଦେଇଛି। ମୁହଁରାମ ପ୍ରଦୀପିଳେଖା, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମରାଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପାଦରେ ଦେଇଛି। ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପାଦରେ ଦେଇଛି। ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପାଦରେ ଦେଇଛି।

„თავდაპირველად, როცა ეროვნულ ჯილდოზე ჩეგისტრაცია გამოცხადდა, ითქვა, რომ მასნავლებელთა ეროვნული ჯილდოს აპლიკაციები გამოვჭვებულდა, ალბათ ბევრი ვერ შევსებდა, რადგანაც საკმაოდ როტული იქნებოდა. ამის მიუხედავად, მაინც დავრეგისტრირდი და რომ გადავხედე, სულაც არ მომეჩვენა რთული, პირიქით ძალიან სახალისოც კი იყო იმიტომ, რომ სკოლაში მუშაობის მთელი ჩვიდმეტი წელი შემაჯამებინა. – ისხენებს ლადო, – თვალი გადავვალუ ჩემ მიერ განვლილ გ ბას. 8 წლის განმავლობაში ბავშვები დამყავდა დასასვენებლად სხვადასხვა ადგილებში, იყვნენ სოციალურად დაუკველებიც, ობოლი და ასევე ჩვეულებრივი ოჯახების შეიღები, რომლებიც ლიდერები იყვნენ. ამით მათ გათანაბრებას კუნყობრი ხელს. რაც მთავარია, მხოლოდ ჩემი სკოლის მოსწავლეები არ დაყავდა, არამედ – რაობნების სკოლებიდან, შემდეგ რეგიონზეც გადავედით და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის მოსწავლეებიც შემოვიდრთ. როცა ისინი თავიანთ სკოლებში ბრუნდებოდნენ, თანატოლვანმანათლებლები ხდებოდნენ და იმ აქტივობებს, რომლებსაც ჩემს სკოლაში ვატარებდი, თავიანთ სკოლებში ახორციელებდნენ.

გადავწყვიტე, სკოლაში რაღაც შემეცვალა, ამიტომ გავა-
აქტიურე მოსნავლეთა თვითმმართველობა, შემდეგ მათ ახა-
ლი სისტემა მოიგონეს, რომელსაც რეიტინგული სისტემა და-
ვარევი. მა რეიტინგულ სისტემაში ყველა უფროსკლასელი და
კლასის ხელმძღვანელი ჩაერთო. პროექტის „დემოკრატიული
რევოლუცია“ უცნოდეთ. დირექციამ პროექტი დაამტკიცა და
არასამთავრობო ორგანიზაცია „ქართლოსმა“ დაგვითვინანსა. უკვე მეორე ნებია, რაც ჩვენს სკოლაში რეიტინგული სისტე-
მა ხორციელდება, ბავშვები ასრულებენ სხვადასხვა აქტივო-
ბებს და შემდეგ იღებენ ქულებს. მაგალითად საკლასო პრო-
ექტის განხორციელებაში ათი ქულა ენერებათ, ხოლო თუ
სტუმარს – სპეციალისტს მოიწვევენ საინტერესო თემაზე სა-
საუბროდ (მაგალითად, ჯანსაღი ცხოვრების ნესი ან გენდე-
რული თანასწორობა და ა.შ.) – 15 ქულა. ეს ყველაფერი გა-
მოკრულია სკოლის დერეფანში და ყველა ბავშვმა იცის, რო-
მელ აქტივობაზე რა ქულას მიიღებს. ამიტომ ისინი მასნავ-
ლებლის ინიციატივებს აღარ ეღორდებიან, თავად რთავენ პე-
დაგოგებს აქტივობებში და თავადვე გამოიდან ინიციატივე-

ბით. ისე ნავიდა საქმე, რომ მოსნავლები ჩემზე კარგ პროექტებს აკეთებენ. მეტიც – ჩემზე მაგარი პროექტი განახორციელებს, სადაც მთელი მუნიციპალიტეტის სკოლები ჩართეს და ჩვენი სკოლის დერჯებნები გადაჭედილი იყო თანატოლებით რაიონის სკოლებიდან, მოაწყვეს სხვადასხვა ინტელექტუალურ-შემცირებითი ვიქტორინები და ა.შ. თითქმის ისე ნავიდა საქმე, რომ მოსნავლებმა გააძგინულეს მასნავლებლები. თუმცა, ყველაზე მნიშვნელოვანია ის, რომ პროექტში, სადაც მთავარი ძალა მოსნავლები იყვნენ, იღებალური თანამშრომაზე მდგრადი გადაწყვეტილები გადასახვების მიზანით მოიხდებოდა.

ლობა შედგა მათსა და ბასნავლებლებს შორის.
მინდა გითხრათ, რომ ჩვენი სკოლა ყველაზე დემოკრატიულია — სკოლას მოსწავლეთა თვითმმართველობა მართავს, რასაცირკველია, დირექციასთან შეთანხმებით, მაგრამ მასნავლებლებიც და დირექტორიც უცდილობთ, მოსწავლეთა თვითმმართველობა იყოს ისეთივე, როგორც სახელმწიფო საკანონმდებლო ორგანო, აღმასრულებელი კი — დირექტორი, ეს თანამშრომლობა ძალიან მნიშვნელოვანია.

მცირეკონტინგენტიანი სკოლა ვიყავით და შარმან 162
მოსწავლე გვყავდა. ნებს ძალიან ბევრი ბავშვი გადმომვიდა
ჩვენს სკოლაში და მოსწავლეთა რაოდენობა საგრძნობლად
გაიზარდა. ახლა ჩვენთან გადმოდიან სხვადასხვა სკოლები-
დან, როცა ადრე პირიქით ხდებოდა, 2 ან 3 პირველკლასელი
თუ გვყავდა ხოლმე, ნებს 14 პირველკლასელია.

დაკავებული ვარ ბავშვთა უფლებების დაცვითაც. მცირე

საოჯახო ტიპის სახლის მენეჯერობას ვკენცვი, რასაცვირველია, სრულ ენთუზაზმზე. სახლში რვა ბიჭი გვყავს, რომლებსაც ჩემი შვილებივით ვზრდა, საოჯახო ტიპის სახლი იქვეგერდით სოფელში, ლესამია განთავსებული. ბავშვები მართლაც კარგ პირობებში გვყავს და ცდილობ, მაქსიმალურად გავითავლით სწინ მათი პრობლემები და საჭიროებები.

ხელს კუშლი და კატეგორიული წინააღმდეგი ვარ მცირებლოვანი ბავშვების გაყვანის თურქეთში სამუშაოდ. მაგალითად, აღნიშვნული მოვიძე ბავშვები, რომლებიც სამუშაო იყვნენ გა-

ଦ୍ୱାସୁଲ୍ଲବ୍ରଦ୍ଧ ଦା ମୋତ୍ୟୁଗ୍ରହଶୂଳି ଧାରନ୍ତରେ, ଗଞ୍ଜୁଲୀ ଶ୍ରମହିସତ୍ୱିରେ
ଅନାଥଦ୍ୱାସୁର୍ଯ୍ୟକା ଏକ ମୋତ୍ୟୁଗ୍ରହ ମୋତ୍ୟୁଗ୍ରହଶୂଳି ମୋତ୍ୟୁଗ୍ରହଶୂଳି
ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟାଦ ମେଘବାର୍ଣ୍ଣବାନ, ରାମ ତାନାତ୍ପର୍ଯ୍ୟାଦ ଶ୍ରମହିସି ଗ୍ରେକଲ୍ଲୁଗାତ୍ମା-
ପ୍ରାଚୀକବାନ ଗୋକ୍ରବାନଟ. ଆଶ୍ରମଗାରଦୁର୍ବ୍ୟୁତ ଅର୍ଯ୍ୟରତୀ ଅରାଶର୍ମୁନ୍ଦରୋଗାନଟ
(୩୪ ଢାର୍ଶକେ) ସାର୍ଵଜୀବ ସାଧ୍ୟାଶୂଳଦାନ. ଅମାଶ ଦାଳନାନ ଗ୍ରେକବାର୍ଣ୍ଣବାନ ସମ-
ପ୍ରାଚୀକବାନ ସାମଶାଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକା, ପ୍ରୟେଷନ ମାଶନାଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକାଲେ ପ୍ରୟୁକ୍ଷିତ, ଆଶ୍ରମ-
ଲେଭାଲାଦ ପାଇନାଶମରମଳାନ ସରଗୁଳାଲୁର ପ୍ରାଚୀକବାନ ପାଇନାଶମରମଳାନ. ଅମିତ
ଦ୍ୱାସ୍ରମଦାନ ଗୋକ୍ରବାନ ଅରାଶର୍ମୁନ୍ଦରୋଗାନଟ ଫ୍ରାଙ୍କିଲିସାକା.

გარდა აშისა, სკოლამი ძალიას ბევრ პროექტს ვახორციერ ლებ, მრავალი გრანტი მოვიპოვეთ, თქვენ ნარმოიდგინეთ, მათ განსახიორციელებლად დრო აღარ მრჩება და ამტომაც ურჩები ხინრად მაყურებელი, როგორ ახორციელებენ დამოუ-

კიდებლად მოსნავლეები. ისე გამოიწვრთნენ, თავად ნერენ
და იღებენ გრანტებს. ბუნებრივია, მასარებს ის, რომ შევქმე-
ნი გარემო, სადაც პავსებს თავისიუფლად შეუძლიათ გამოხა-
ტონ კრიტიკული აზრი, გამოავლინონ საკუთარი შესაძლებ-
ლობებიც და მიღწევებიც.“

ირნა ხანთაძე, კოლეგიის „განათლება ყველასათვის – საქართველო“ გამგეობის თაგმჯდომარებული პირველ რიგში, დიდი მადლობა მინდა კუთხერა ყველას, ვინც მოხანილეობა მიიღო კონკურსში. საკმაოდ კარგად ჰქონდათ ნამუშევარი აპლიკაციებზე, თითოეული აპლიკაციი მაქსიმალურად ცდილობდა საკუთარი საქმიანობის ნირმოწევას. სირთულე ის იყო, რომ ბევრი პედაგოგისთვის ცოტა რთული აღმოჩნდა საკუთარი საქმიანობის ნარმოდება, ამიტომაც, მომავალ წელს, ალბათ, დავამატებთ ნომინაციის წესს, რომ საზოგადოების გარკვეულ ჯგუფებს მივცეთ შესაძლებლობა, დაასახელონ მათვის მისაღები ან მათ მიერ აღიარებული კანდიდატი. შემდეგ ვთხოვთ მას, ნარმოგვიდგინოს საკუთარი აპლიკაცია. იქნება ამ გზით კიდევ უფრო მეტ პედაგოგს მივცეთ ეროვნულ ჯილდოში ჩართვის შესაძლებლობა. ამით, ვფიქრობთ, საზოგადოებასაც უფრო გავააქტიურებთ და იმ მასნავლებლებსაც, რომლებიც თვითნომინაციას მოერიდნენ, მივცემთ სტიმულს, მომავალ წელს, მონანილეობას მიიღონ კონკურსში.

წელს სისტემაში 800-მდე მასნავლებელი იყო რეგისტრირებული, თუმცა, მათგან აპლიკაცია 114-მა დაასრულა. აქედან გამომდინარე, შევვიძლია განვაცხადოთ, რომ აქტივობა მაღალი იყო, მაგრამ გარკვეული ფაქტორებისა და მიზეზბის გამო, ყველაზე გერ შეძლო აპლიკაციის დასრულება. ამ მიზეზებს კარგად შევისნავლით და ნოებერ-დევემბერში გვინდა, საკონსულტაციო შეხვედრები გავმართოთ, მივიღოთ უკუკავშირი მასნავლებლებისგან. ყველაფრის გათვალისწინებით, სამომავლოდ, პროცედურაში შევიტანთ ცვლილებებს, რათა მეტ დაინტერესებულ მასნავლებელს მიეცეს მასნავლებელთა ეროვნული ჯილდოს კონკურსში მონაბილეობის შესაძლებლობა.

ხუთი აპლიკაციდან ერთი მიიღებს 10 ათას ლარს, რომელიც ჩვენმა სპონსორმა – ინა გუდავაძე-პატარკაციმშვილმა დააწესა, ხოლო დარჩენილი ოთხი ფასალისტი ლიბერთი ბანკის მიერ დანექსიბულ ფულად პრიზს – ათას-ათას ლარს და სამკერდო ნიშანს. ესვევ გვიჩდა, პრიზები ათეულში მოხვედრილ მასნავლებლებსაც გადაცეც.

სამოქალაქო განათლება

რაჭველი მოსწავლეები ოქსფორდში

მაკა ყიფიანი

„სამოქალაქო განათლების ოლიმპიადა“, საქართველოს მასშტაბით, უკვე მესამე წელია ტარდება და მიზნად ისახავს მოსწავლეებში სამოქალაქი ღირებულებების დამკვიდრებისა და ახალგაზრდების დემოკრატიული საზოგადოების სრულფასოვან წევრებად ჩამოყალიბების ხელშეწყობას. პროექტით განსაზღვრულია ნიტირი, მაღალი მოქალაქეობრივი კომპეტენციისა და სოციალურად აქტიური მოსახავლების გამოვლენა და მხარდაჭრა, ინფორმირებული, აქტიური და პასუხისმგებლობის გრძნობის მქონე მოქალაქეების აღზრდის ხელშეწყობა. ოლიმპიადის ჩატარებას შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი უზრუნველყოფს.

წლევანდელ სამოქალაქო ოლიმპიადაში გამარჯვება ამბ-როლაურის რაიონის №2 საჯარო სკოლის XI კლასის მოსწავლეებმა – ლიკა ჯოხეძემ და ნინო ჯანელიძემ – მოიპოვეს (პე-დაგოგი – ირმა ტოროშველიძე). ისინი სამი კვირით, ინგლისური ენის შემსწავლელ კურსებზე, ოქსფორდის საზაფხულო სკოლაში Headington School Oxford იმყოფებოდნენ. მიღწეული წარმატებებისა და საინტერესო მოგზაურობის შესახებ გოგონებმა შთაბეჭდილებები გავიზიარეს.

ლიკა ჯობაძე: „სამოქალაქო განათლების ოლიმპიადაში მონაცილეობას უკვე მესამე წელია ვიღებ, საბოლოო ნარჩენებას კი წელს მივაღწინ საქართველოს მასშტაბით, სულ, გამამარჯვა ოცმა მოსწავლეებ, აქედან ორნი კი ყვავით ამბროლაურის №2 საჯარო სკოლის XI კლასის მოსწავლეები. არასამთავრობო ორგანიზაცია „მოქალაქე“ გამარჯვებულები დიდ ბრიტანეთში ანის შემსრულებელ კურსიზე ასევე ზუან ნაწილო მოსწავლ-

School Oxford-ის საზაფხულო სკოლაში გავეგმზავრეთ. ამ გამარჯვებამ შემძინა ცოდნა სამოქალაქო ღირებულებების შესახებ, მომცა საკუთარი თავის რწმენა და გამაცნო შეიდი საუკეთესო პიროვნება, რომლებმათან ერთადც გაგატარე სამურავი. **Headington School Oxford**-ის საზაფხულო სკოლაში

კვირი **Headington School Oxford**-ის საბაზოულო სკოლაში.
სამი კვირის განმავლობაში მოვინახულეთ ქალაქები: ოქს-
ფორდი, კემბრიჯი, ბირმინგემი, ეივონის სტრატფორდი, ვა-
კიკის ციხესიმაგრე და ლონდონი, ეს იყო დაუკინარი გამოც-
დილება. საზაფხულო სკოლაში, გაკვეთლების გარდა, სხვადას-
ხვა სპორტული და შემცირებითი აქტივობებიც ტარდებოდა. ეს
აქტივობები გვეხმარებოდა, დაგახლოებით სხვა სტუდენ-
ტებს, რომელიც მხოლოდის სხვადასხვა კუთხიდან იყენებ და
გვაცნობდნენ თავიანთი ქუეყნის ისტორიას და კულტურას.

რაც შეეხება სნავლის პროცესს: კვირის განმავლობაში, ხუთი დღე გვქონდა გაკვეთილები, დღეში – ორი გაკვეთილი, თოთო – საათიანასევრიანი. პირველი იყო ზოგადი ინგლისურის გაკვეთილი, მეორე კი – მზადება ყოველკვირული პრეზენტაციის-თვის „time to shine“. პრეზენტაცია, ყოველ კვირას, სხვადასხვაზო თემაზე გვქონდა, მაგალითად, როგორ გავხადოთ მსოფლიო უფრო ძეგლიერი. მე და ერთი ქართველი გოგონა – **მარიამ ცინცაძე** ერთ გუნდში კიყავით, მოვამზადეთ პრეზენტაცია და გავიმარჯვეთ. ჩვენმა მასნავლებელმა, ამ გამარჯვების შემდეგ „Gorgeous Georgians“ (ჩინებული ქართველები) გვინდოვა, შემოკლებით – „Gorgeans“, რამაც ძალიან გაგვახარა, რადგან ყოველთვის კუდილობდით, ჩვენი ქვეყანა კარგად წარმოგვეჩინა და ამ სიტყვებმა დაადასტურა, რომ ეს შევძლით. “

ნინო ჯანელიძე: „მოხარული ვარ, რომ მე და ლიკამ გავი-
მარჯვეთ სამოქალაქო განათლების ოლიმპიადაში. სამოქა-
ლაქო ოლიმპიადა იმითაც გამოიწეული, რომ მასში მოსხავ-



ლეგპის დიდი რაოდენობა მონაცილეობს. წელს, საქართველოს მასტერაბით, დარეკისტრირებული იყო, დაახლოებით, 28000 მოსნავლე. აღსანიშნავია, რომ ოლომპიადა რამდენიმე ტურად ტარდებოდა და საჩუქრები გამარჯვებულებს ყოველი ტურის დაძლევის შემდეგ გვერდეოდა. მთავარი მაინც საბოლოო პრიზი – ინგლისში, სამკვირიან ინგლისურის შემსნავლელ კურსებზე გამაზურება იყო. სკოლა მდებარეობს ქალაქ ოქსფორდში, რომელიც ცნობილია განათლების მაღალი ხარისხით, აქ მდებარეობს მსოფლიოში ერთ-ერთი საუკეთესო უმაღლესი სასწავლებელი – ოქსფორდის უნივერსიტეტი. ამიტომ, ჩვენთვის ძალიან სასისხლულო იყო იქ ყოვნა.

განსაკუთრებით სასიამოვნო იყო ის, რომ ჩემთვის მოეწყო რამდენიმე ექსპურსია: ოქსფორდში, ლონდონში, ბირმინგამში, სტრატფორდსა და კემბრიჯში. ასე რომ, დავათვალიერეთ დიდი ბრიტანეთის რამდენიმე ქალაქი, მუზეუმები, პარკები, სხვადასხვა ღირსშესანიშნაობები და საშოპინგ ადგილები. უკავშირის მიზანი იყო ამავე სამართლის მიერ გადასახლება.

დასაძალებო კრიტიკული იყო ვარეკის ციხესიმაგრემის სტუმრობა. თავად სანავლო პროცესი ძალზე ეფექტური იყო, ხანგრძლივი, მაგრამ არა დამლეული. მიუხედავად იმისა, რომ სამი კვირა არც ისე დიდი დროა, ვფიქრობ, ძალიან დაგვევნებ ინგლისური. მთელი დროის განმავლობაში ინგლისურად გვიწევდა კომუნიკაცია. გაკვეთილების გარდა, საუბრის დახვენაში პრეზენტაციები დაგვეხმარა, რომლისთვისაც ყოველდღიურად ვემზადებოდით. ჩემთვის ასევე ძალიან საინტერესო იყო ის, რომ სკოლაში, ჩვენთან ერთად, მთელი მსოფლიოდან იყვნენ ბავშვები. სხვადასხვა აქტივობების დროს, ერთმანეთს ვაცნობდით საკუთარი ქვეყნის კულტურას, ისტორიასა და ტრადიციებს. სამწერარო, უცხოული ბავშვების უმრავლესობამ არაფერი იცოდა საქართველოს შესახებ, თუმცა, მე და ლიკამ შევძელით მოგვეთხრო მათვის და გაგვიცნო ჩემი ქვეყანა. “



ისკონგ გოგებაშვილის „დედა ენა“ და ქართული საანბანო მიზნები

საუკუნეები მოჰილა, რაც სამოცნიერო წრეებისა და, ზოგადად, ქართული საზოგადოების, ინ-
ტერესის არ ნიშანდება „დედა ენის“ მიმართ. იცერება ახალი სახელმძღვანელოები, ზოგი მათგა-
ნი გავიდრდება საჩართველოს სკოლებში, ზოგიც დავის საგანი ხდება. დროის მოთხოვნებათ
შესაჩამისად იცვლება მიცნიერობა მიღებოვანიც, „დედა ენის“ მიმართ. ამ ფონზე, ვფიქრობ,
საინტერესო იქნება თვალი გადავავლოთ ქართული საანდანო ცივნების ისტორიას.

გვესაუბრება ილიას უნივერსიტეტის განათლების სკოლის პროფესორი, განათლების მეცნიერებათა დოკტორი ნათელა გაღლაპელიძე.

– ქართული წერა-კითხვის სნავლებისა (და აქედან გამომდინარე, ქართული ანბანის სახელმძღვანელოთა) ისტორია მჭიდროდ არის დაკავშირებული ჩვენი მწიგონბარობის მრავალსუუკუნოვან ისტორიასთან. ჯერ კიდევ უქველეს ხელანერებში გვხვდება ცნობები ქართული წერა-კითხვის სნავლების შესახებ. ამ მხრივ საინტერესოა **შატბერდის (Xv)** ხელანერში ჩართული ქართული ანბანი. სპეციალისტები მიიჩნევენ, რომ აქ პირველად გვხვდება ტრემინი „ანბანი“, როგორც გარკვეული ენის ბერების გამომხატველი ნიშნების, ანუ ასოების კომპლექსის სახელწოდება (**ს. ყაუჩხიშვილი**, შატბერდის კრებული სასწავლო ნიგნი, ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე, ტვ, გვ. 173). ანბანი სასწავლო დანიშნულებით ჩართულია მომდევნო საუკუნეების ხელანერებშიც. ზოგან მას ახლავს მეთოდიკური მითითებებიც ქართული წერა-კითხვის სნავლების შესახებ. ამ მხრივ საყურადღებოა **1233 წელს აბუსერიძე ტბელის** მიერ დაწერილი კალენდარი. იგი სასწავლო დანიშნულებისაც უნდა ყოფილიყო: „თვიწინერ ანბანის დასწავლისა კითხვა არ გულისხმა იყოფების“. აქვე ცალკე კომპინენტად არის გამოყოფილი „ანბანის დაწერა და სნავლა“, „ყრმათა წერა-კითხვა“.¹⁰ ირკვევა, რომ ამ კალენდრის მიხედვით ცალკე დღეები ყოფილ გამოყიფულ ყრმათათვის წერა-კითხვის შესასწავლად.

– მიუხედავად იმისა, რომ ნიგინ პოპულარული იყო, საზოგადოების დამოკიდებულება მაინც არაერთგვაროვანი აღმოჩნდა. რატომ?

„ლექსიკონი“. ეს ხიგხი საართოლიასად ითვლება გარეული მეთოდი კური პრინციპებით შედგენილ ქართულ წერა-კითხ-ვის პირველ სახელმძღვანელოდ. 1884წ გამოსცა რ. ერისთავება. ბეჭდური „ანბანებიდან“ კი უძეველესად მიჩნეულია მე-17 საუკუნეში, 1629 წელს, რომში გამოცემული „იქტერიული ანბანი“. მე-18 და განსაკუთრებით კი მე-19 საუკუნე, საკმაოდ მდიდარია – წიგნის პოპულარობის მიზეზი, პირველ რიგში, მისი ხალხურობა გახლდა, ასევე მის მეთოდური გამართულობა. საგანგებო აღნიშვნის ლირისა: ა) სახელწოდება „დედა ენა“, ბ) მეთოდი – ანალიზურ-სინთეზური, გ) დასურათება, დ) „ნორმა-ლურ“, ანუ საანალიზო სიტყვათა შერჩევის პრინციპი, ე) ასო გარეული რიგი, ვ) საკონტაქტო მსალა, ვ) ხალხურობის პრინციპი

ბეჭდური ანბანის სახელმძღვანელოებით. საკამარისა და გვასახელოთ სტოკოლმში გამოცემული „ქართული ანბანი“ (1710წ), „რუსულ-ქართული ანბანი“ (1737წ) (მისი დანიშნულება უნდა ყოფილიყო ქართველებისათვის რუსული ანბანის შესწავლა ან პირუვუ); თეოფანე პროკოპოვიჩის „ანბანი პირველი სასწავლო ყრმათა“ (1739წ, მოსკოვი); გაიოზის „ანბანი“ (1799წ, მოზღვიკი); ტარასი მლეველ-მონაზონის „ანბანი“ (1825წ); პლ. იოსელიანის „ანბან ქართული“ (1838წ). აღსანიშვანია, რომ ეს არის პირველი ანბანის სახელმძღვანელო, რომელშიც ყველა თავისი წინამორბედისაგან განსხვავებით საკითხავ მასალად მოცემულია არა მხოლოდ ლოცვების, იმ. კერძესლიძის მიერ რუსულიდან თარგმნილი მაქსიმოვიჩის „ყრმათა მეგობარი“ (1852წ); ი. კერძესლიძის „ანბანი ახალ-მოპსნაველთა ყრმათათვის“ (1856წ), ს. მდივანვის „ანბანი“ (1863წ), დ. ფურცელაძის „ანბანი“, (1863წ); პ. უმიკაშვილის „ქართული ანბანი“ (1865წ); ლ. ჩომახიძის „ქართული ანბანი“ (1875წ), რ. ისარლიშვილის „პირველი წიგნი ნერა-კითხვის სასწავლებლად“ (1875წ); ა. ჯულელის „ყმანვილის სარეკ“ (1875წ)... ყველა ეს წიგნი შედგენილი იყო სასანავლო დანიშნულებით, მაგრამ გავრცელების, გამოყენების თვალსაზრისით ისინი ნამდვილად არ იყვნენ მსგავსნი, ზოგიერთი მათგანი საერთოდ არ შესულა სკოლაში და გამომცემლის მაგიდას არ გასცდენია. ისინი განსხვავებულია მეთოდიკური თვალსაზრისითაც. მათი უმრავლესობა შედგენილია სინთეზური (ასოთშეერთების ან მარცვალთშეერთების, როგორც დღეს უწოდებენ „აღმავალი“) მეთოდით, ენა ამ სახელმძღვანელოებისა არქაულია, საკითხავი მასალა ძირითადად სასულიერო ხასიათისაა. გამონაკლისა ლ. ჩომახიძის, ლ. ისარლიშვილისა და პ. უმიკაშვილის ანბანის სახელმძღვანელები, რომლებიც დასურათებულია და მეთოდიკური თვალსაზრისითაც საკმაოდ გამართული. ამ წიგნებში, 1876 წლიდან, ადგილი დაუთმო ი. გოგებაშვილის „დედა ენას“.

სანაპ მის მეთოდიკურ მხარეზე ვიტყოდეთ რამეს, გავიხსენოთ, რომ „დედა ენას“ წინ უსწრებდა ამავე ავტორის ანბანის სხვა სახელმძღვანელო: „ქართული ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი მოსწავლეთათვის“. იგი ავტორმა სრულიად ახალგაზრდამ, ჯერ კიდევ 25 წლის ასაში, შეადგინა. ეს წიგნი საცურადლებოა იმით, რომ ავტორმა მასში გაბედულად დაგმო წერა-ეთხვის სწავლებაში მანამდე გამეფებული სინთეზური მეთოდი და უპირატესობა ბერით ანლიზურ მეთოდს მისცა: „რა ნაკლულოვანება აქვს ჩევულებრივ ანბანების მეთოდს? ამ მეთოდის პირველი და უმთავრესი ნაკლულოვანება იმაში მდგომარეობს, რომ ანბანი ასოებიდგა იწყება. ასოები ცალკალკე არა საგანს არ აჩვენებენ, არა ჰაზრის არ ხატვენ. ამითომ სწავლის დაწყება ასოებიდგან მაკნებდელია...“ სწორედ ამის გამო ი. გოგებაშვილი უპირატესობას სიტყვას აძლევს, „ვინაიდან მოსწავლე სიტყვაში თავიდანვე ჰაზრს დაინახავს. კველა სიტყვა რაიმე ჰაზრს ხატვას, აჩვენებს რომელიმე საგანს; ამის გამო ყმანებილი სწავლას შეხედავს როგორც გონივრულ საგანს და ნახალისდება“ (ი. გოგებაშვილი, ქართული ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, 1867წ, II გამოცემა, ნინასიტყვაობა, გვ. IV).

- የጠቅላላ ማረጋገጫ መልኩን ጉዢነት ስምምነት እና ስርዓት
- የሚከተሉት ሰነድ መልኩን ጉዢነት ስምምነት እና ስርዓት



კური დანერილობის ენაა, აქ იმდენი ასოა, რამდენიც ბეგრა
და იმდენი ბეგრა, რამდენიც – ასო. სიტყვა ისევე ინერჯება
(უმნიშვნელო გამონაკლისების გარდა) როგორც წარმოითქ-
მის. სწორედ ამიტომაც ი. გოგებაშვილმა თავის „დედა ენაში“
ნერა-კითხვის სწავლებისას ბეგრით ანალიზურ-სინთეზურ
მეთოდს მისცა უპირატესობა, რადგანაც იგი სრულად შეესა-
ბამება ქართულის, როგორც ფონეტიკური დანერილობის
ენის, თავისებურბაძასა და სპეციფიკას.

20-იან წლებში ანბანის რამდენიმე სახელმძღვანელო შეიქმნა ამ მეთოდზე დაყრდნობით. ესენია: 1. 1926 წელს – პ. ძიძე-გურისა და ა. გვარარისას „პირველი ნიგნი“; 2. 1927 წელს – ბ. ბოცფაძისა და ეკ. ბურჯანაძის „ახალი ნიგნი“; 3. 1928 წელს – ტ. ზალიშვილის „ვისწავლოთ“; 4. 1933 წელს – პ. ჭანიშვილის „შრომა და ცოდნა“.

— რით განსხვავდებოდნენ ისინი ერთმანეთისგან და რომელს მიზნისა უპირატესობა?

❖ ვ. ძირიგური, ა. გვახარია, „პირველი წიგნი“ აგებულია ე.წ. „მთლიან სიტყვათა“, ანუ „ამერიკული“ მეთოდით. ასე მაგალითად, მე-6 გვერდზე ხატია სკა, იქვეა მინერალი სიტყვა „სკაც“ ისე, რომ ჯერ მოსნავლებ არ იცისა ამ ასოების ამოკითხება. ერთ-ერთ ილუსტრაციაში კი მოცემულია **ხელიკისა და ნაღის** სურა-თები და მათ ქვემთ შესაბამისი სიტყვები: „ხელიკი“, „ნაღი“. სიტყვები ნახევარნერზეა განლაგებული და მოსნავლეს ევა-ლება მათი, „ნაჟოთხვა“ სასათის ისრის მიმართულებით ისე, რომ არ იცნობს ცალკეულ ასოებს. მან საგნის სურათის მიხედვით უნდა შეძლოს ნარჩერის „ამოკითხვა“. ცალკე მსჯელობის სა-გნია, თუ რა პრინციპებით შეარჩეის ავტორებმა საანალიზოდ ეს სიტყვები. მხედველობაშია მისაღები ის ფაქტიც, რომ მთლიანად იგნორირებულია ქართული ანბანის გრაფიკული თავისებურებანი. კალიგრაფიული ნიმუშები ვერ უძლებს ვე-რანანიკ კრიტიკას, აյ მხოლოდ ბეჭდური ასოების დამახინჯე-ბული ვარიანტებია მოცემული.

69-ე გვერდიდან მოცემულია ე.წ. „დამატება“, რომელიც, ალბათ, კითხვის ტექნიკის დასაუფლებლად, თითოეული ასოს მოხაზულობის უკეთ გააზრებისათვის არის მოფიქრებული. აქ ხატია ასოების ჩრდილები, ზემოდან კი „მორგებული“ აქვთ ასო. ბავშვი უნდა მიხვდეს, ეს ჩრდილი არის თუ არა შესაბამისობაში მოცემულ ასოსთან და მიუთითოს, „ფარაგს“ თუ „არ ფარაგს“ ასო თავის ჩრდილს.

„საკითხავი თემატიკა, თუმცა, მოსნავლეთა ცხოვრებას ასახავს, მაგრამ მასში არის სახელმძღვანელოს პოლიტიზების პირველი ცდა („შრომელთა დემონსტრაცია“, „ოქტომბრისთვის მზადება“, „პატარა მუშავი“, „მუშა კაკო...“)

იგი, ამავე დროს, ქართული ინტეგრირებული სახელმძღვანე-

ჩანახატი

თავისუფალი გაქვეთილის ჭრილში... მათორმეტე კლასის მოსწავლეებთან მცირე დიალექტიან

- აუუ, მას, დღეს გაკვეთილი არ ჩავატაროთ რა... ისე ვისა-უბრო.

- დავალებაც არ მოგვცეთ, რააა. ხომ შეიძლება, ხანდახან ჩვენც დაგვიჯეროთ... (ეშმაკურად მიყურებენ)

- რაზე ვისაუბროთ, აბა? შემომთავაზეთ თემა.

- აი, მაგალითად, მას, რა საჭიროა ყოველდღე სწავლა? 12 წლი ვსწავლობთ და შეძლება არც არაფერში გამომადგეს ბევრი რამ ცხოვრებაში... (რა თქმა უნდა, ეს მათი საყვარელი თემაა...)

- რატომ სურთქავ? დაკირვებისარ, რომ სულ სუნთქავ და ამას აკეთებ შენდა უნებურად, იმიტომ, რომ ორგანიზმი ითხოვს უანგბადს.

- ეგ რა შეაშია, მას, ყოველდღე დავალებებს სულაც არ ითხოვს ჩემი ორგანიზმი... (იცინას...)

- რატომ სადილობ, საუზმის ყოველდღე? თანაც ჭამ დღეში სამჯერ? რა საჭიროა, ერთხელ მიირთვი ან, სულაც, გუშინ ხომ ივაბშე, დღეს რაღა საჭიროა...

- აუუ, მასას, დაგვცინოთ? ჭამაც რომ არ იყოს... თანაც გემრიელად ჭამაც ყველას უყვარს...

- უყვარს იმიტომ, რომ ორგანიზმს სჭირდება არსებობისათვის უანგბადიც, საკებიც და კიდევ რაღაც...

- კიდევ გართობა, მას, დასვენება, თამაში...

- აუცილებლად, ხორცს ვევებავთ კარგად და სულიც ხომ გვაქვს, იმიტომ ჰქვაოთ ადამიანს სულდგმული, სულიერი და სულს არ უნდა თქვენი აზრით რამე საკები?

- კიო, ალბათ... არ გვითხრათ ოღონდ, რომ ეს დავალებები და სავარჯიშოები სულის საკები!!!

- სულ საზრდო უნდა, გონებას - წერთანა, ისევე როგორც სხეულს, თუ არ იგარჯიშე ცოტა მაინც, ხომ დაუძლეულდები და სიარულაც ველარ შეძლება, ისე გასუქდები. გონებაც თუ არ ავარჯიშოთ, სულ მოძღვნდება და ველარ განვითარდება. გაიხსენეთ ეკო: თქვენ მეხსიერება ფეხის კუნთებს ჰეგავს, თუ არ ავარჯიშე, მოძღვნდება და ველარც გაივლი.

- ეგ კარგი, წიგნებს ნავიკითხავ და ეგა... და ამ ქიმა-ფიზიკა-ბიოლოგიას რისთვის ვსწავლობთ? იქნებ არ ვაპირებ ექიმობას?

- რისთვის ვცოცხლობთ? საერთოდ რატომ ვცხოვობთ ამქეყნად, იქნებ დედამინასაც სულაც არ პრინანება ჩვენი ზიდვა...

- იმისთვის რომ ბედნიერი ვიყოთ, სანამ ვცოცხლობთ და მომავალი თაობები დატოვოთ...

- ბედნიერება! ძალიან პირობითი ცნებაა, აბსტრაქტულია... და სიკვდილი ხომ საბოლოოდ ყველასთვის გარდაუვალია, მაშინ რა აზრი აქვს ჩვენს არსებობას...

- ეგ ხომ ეგრეა, მაგრამ სიკვდილი და სიცოცხლე რომ ჩვენს ნებაზე არაა...

- სწორედაც, ამიტომ ვაკეტებთ იმას, რაც უკეთესია ჩვენთვის, ჩვენი სულიერი, გონებრივი, ფიზიკური განვითარებისათვის მთლიანობაში. ადამიანი უნდა განვითარდეს ჰარმონიულად, სრულფასოვნად, ავარჯიშოს გონება, რათა სამომავლოდ რაიმე კვალი დატოვოს ამქეყნად არსებობისა, ნავიდვეს ისე, რომ ღირდებეს მისი ამქეყნება და ის მომავალი თაობაც ლიკვიდული დატოვოს, არა უწინებური და განუვითარებელი, არამედ...

- კვალიით... როგორ დატოვოთ? ყველას ხომ არ შეუძლია ლექსების წერა, რუსთაველი ან პომერისი ყველა ხომ ვერ იქნება ან მიქელაზელო, რომ დავითი გამოაზანდაკუს?!

- სიკვდილის დამარცხება რითა შესაძლებელი? აა, ხედავთ, სწავლა უკე აღარ არის მოსაზენი, საინტერესოა. სინამდვილეში ჩვენზეა, ადამიანებზე ყველაფერი, რასაც ვსწავლობთ. ქიმიაც, ფიზიკაც, ბიოლოგიაც... ჩვენზეა, ჩვენს სამყაროზე, რომელიც ჩვენ ირგვლივა და ყველა მაგაზარება, გავიაზროთ, რა არის ჩვენი მისია, როგორ შეძლება!

- აი მას შეუძლია ენიჭოთ ერთობის სახისა და სიცოცხლე რომ და ასაკის შესაძლებელი? აა, ხედავთ, სწავლა უკე აღარ არის მოსაზენი, საინტერესოა. სინამდვილეში ჩვენზეა, ადამიანებზე ყველაფერი, რასაც ვსწავლობთ. ქიმიაც, ფიზიკაც, ბიოლოგიაც... ჩვენზეა, ჩვენს სამყაროზე, რომელიც ჩვენ ირგვლივა და ყველა მაგაზარება, გავიაზროთ, რა არის ჩვენი მისია, როგორ შეძლება!

ნათ, სასარგებლო ყველი ვინმესთვის.

აუუ გვანტერესებს, როგორ დავტოვოთ კვალი?! დღეს ვეცდებით, სწორება ეს გავარკვით და დავალებაც მოსაწყენი რომ არ იყოს, ამავე საკითხზე გერებათ ესე დასაწერი. გამასენით, რა ფერითა გალაკტიონისათვის სამყრორი?

- ცისფერი, მას, (იცინა) უყვარდა კაცს ცისფერი, რა ქნას?

- არ ვარგა ასე ხუმრობა... გალაკტიონისათვის ღვინო ცისფერი, ქალიც ცისფერია, აი, სიკვდილის გზა ვარდისფერია, ხოლო მილიონი სამყარო სულაც არაა საშიში ან საძულველი. პირიქით, პოეტების მეფე აცხადებდა:

„რომ აჩრდილო, მე თქვენს ახლოს სიკვდილის ვეგებები, და მეფე ვარ და პოეტი და სიმღერით კვედები!“

სიკვდილის დამარცხება მანა წარმოუდგენია, რა თქმა უნდა და, უკვდავი პოეზიისა და შემოქმედების წყალობით: „და წაპყვება საუკუნეს თქვენთან ჩემი ქარის თუმცა, სხვა ლექსი იგი სიკვდილთან მორიგების თემას სხვაგვარად ავითარებს: „დღის ყველაგან მზეა და სილაბზე სიკვდილთან ჩემი შემრიგებელი!“ მშენებირება და სამყაროს სილაბზის ალქამ შეარიგებს ადამიანის სიკვდილთან. დარჩება ჩვენგან ერთობის მორიგებისა და თანაარსებობის თემა!“

გაიხსენეთ, როგორ ნარმოუდგენია ბარათაში შემაცილების გვარით მარტოს ბუნება უყვარდა თალიან და ალბათ ბუნებაში გადადნებონ...

- მას, მაგათ ბუნება უყვარდა თალიან და ალბათ ბუნებაში გადადნებონ...

- კი, ალბათ... ეგც უდავოდ საინტერესო მოსაზრებაა. რომნენტიკოსებისათვის ამინდი და უკუჭის ას წუთის სიკვდილის მანაც აქვს თუ მოგონება: „აღარც კაცი ხარ, აღარც ჩონჩხი, ხარ მოგონება!“

გაიხსენეთ, როგორ ნარმოუდგენია ბარათაში შემაცილების გვარით სიცოცხლის მორიგებისა და თანაარსებობის თემა!?

- ისე მომავალი გაკეთილის თემაც გვაქვს ხომ, მგონი, მას? მამებისა და შეიღების გაუცხოება, ან კონფლიქტი, ან რამე ეგვითო...

კამარა საუბრობენ, სუბრობენ, მერე თეზისებს ჩამოვინერთ, არგუმენტებს დავალებები, დავალებები დავალებები გადადნებონ...

- კარც კაცი გორგა, რომ ცოცხალი მკედარას ემსიგასოს, იყოს სოფელში და სიკვდილის არა შეარიგებას?!

- ყოჩალ! უმოქმედობა და უმოძრაობა ინკვეს სულიერ და ზნებობრივ სიკვდილს, ფიზიკურ სიცოცხლე ხშირად არ ნიშნავს არსებობას. ვინ უნდა გავიხისენოთ აქვე, თუ არა ილია?

- „მოძრაობა და მარტო მოძრაობა არის ქვეების ღონისა და სიცოცხლის მიმცემი!“ - ეს ხომ, მას?

- დანა, ადამიანის სიტყვაც იმისთვის სჭირდება, მისი აზრი, რომ გული მისძრას-მისძრას კაცია. ობი არ მოუკიდოს, თორემ სულიერად დაობებულ ადამიანი ფიზიკურად ავადმყოფებული განსაკურნებელია.

- ისე ერთი ხის დარგაც ხანდახან უდირის კვალის დატოვებასა და ამით სიკვდილის დამარცხებას. „სახელის ხე საჩრდილობლად ნელისა პორსა სამეტ დარგები“ - დაუწერია ჩვენს დიდ მეფე-პოტენციას და ამით მარტივად ავითხოებას, რომ შენ საქმები სხვას თუ ხესავით მოუწირდილებს, შენი მისიაც შესრულებული იქნება.

- ეგ არ გვახსოვს, მას, როდის ვისნავლებოთ ეგ?

- (ახლა მე ვიცინი) არა უშავს, ზოგჯერ მე მახსოვრეს რაღაც და თქვენ არა, ზოგჯერ მე პირიქით იქნება. ისე, მეგონა თოლია ჯონათანის გაგახსენდებოდა, და გვაგინდათ?! წაკითხულის გამაზრებაც დაგვერცენ, მაშინ მოგონიანობა.

- კიო, ბახი რომ თავითი კომპიუტორი გვევითობა... მე მახსოვრეს მახსოვრების სამართლების მოაღწია მოგონიანობა.

- და კვალი როგორ დატოვა ჯონათანი, ისიც გაბასხენებოთ... მიმდევრები რომ გამოუჩინდა ბოლოს, არა მას?

- კი, მას შეუერთდნენ სწორედ ის თოლიებიც, მანამდე რომ სდევნიდნენ და დასცირნდნენ...

- აი, ეგ იმასვითამ, მას, იგი რომ ავიდა დ

კედაგოგთა დასახელებული

ინტერირებული გაქვეთილი მათემატიკა-ფიზიკა-ბიოლოგია

ეს არის გაკვეთილი პარადოქსი, სადაც მოსწავლეები ვერ უპასუხებენ თქვენს კითხვებს სწორად, თუმცა, იმდედაც რეალური სახეების ნაცვლად, დავინახავთ გაოცემული-განცვიფრებული მოსწავლეებს სახეებს. გაკვეთილი, რომელიც და-არღვევს სალური საბორნეს „ასჯერ გაორნილს ერთხელ ნანასი სფირიან“, თუმცა არც თვალია მთლად სანდო და მეტი უპირატესობა გაზომვებს უნდა მიგანიჭოთ, თუმცა, აქაც ჩნდება ტერმინი „თუმცა“.

ჩემ მიერ დაგეგმილი გაკვეთილის სასწავლო მიზანია მოსწავლეთათვის ნაცნობი მისალის ახლებურად დანახვა, დარწმუნება, რომ რასაც დაინახავ, უნდა შეამონმო, გაზომო, გადამონმო, ამოხსნა, რადგან თვალი „არც ისე სანდოა“.

ბიოლოგისა და ფიზიკის მასწავლებელი კა თვალსაჩინო მაგალითებით დაარწმუნებს მოსწავლეებს თვალის სხვადასხვა მასასიათებელში, მაგ, თვალის მობრუნების (პორიზონტურად, ვერტიკალურად) მნიშვნელობაზე. ბიოლოგია-ფიზიკის დამარტინით, მოსწავლეები უფრო ნათლად ჩაწერებიან ფაქტს არს.

გაკვეთილი ემსახურება ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული შედეგების მიღწევას:

მათ. VIII.8. მოსწავლეს შეუძლია გეომეტრიული გარდაქმნების დამონსტრირება.

- ახდენს მოცემული ბრტყელი ფიგურის (წერტილი, მონაკვეთი, ტეხილი, მრავალურთხედი) პარალელურ გადატანას, ისე, რომ მითითებული წერტილი გადაყავს სიბრტყის მითითებულ წერტილში;

- ატარებს მარტივ სტატისტიკურ ექსპერიმენტს და აგროვებს მონაცემებს (მაგალითად, სხვოვს თანაკლასელებს, შეაფასონ დაფაზე დახაზულ ფიგურაში რომელიმე მონაკვეთის სიგრძე და ცალკე აღებული იმავე მონაკვეთის სიგრძე);

ფიზ.VIII.6. მოსწავლეს შეუძლია გეომეტრიული ოპტიკის ძირითადი პრინციპების ანალიზი.

- გამოსახავს მარტივი სქემის სახით და ადარებს სხვადასხვა ორგანიზმის თვალის ოპტიკურ სისტემებს, მსჯელობს განსხვავებებზე;

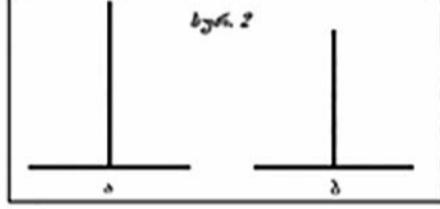
ბიოლ.VIII.5. მოსწავლეს შეუძლია დაახასიათოს ადამიანის ორგანიზმის ანატომიური და ფიზიოლოგიური თავისებურებები.

- ასახელებს ადამიანის ორგანიზმის ქსოვილთა ძირითად ჯგუფებს. აღნერს მათი აგებულების თავისებურებებს და აკავშირებს შესასრულებელ ფუნქციებთან.

გაკვეთილი მრავალფეროვანი აქტივობების გამოყენების საშუალებას იძლევა. შევეცდები, დაწვრილებით აღვნერონ გაკვეთილის მსვლელობა:

აქტივობა 1. საორგანიზაციო საკითხები (2ნთ).

აქტივობა 2. მოსწავლის აჩრივის სახით:



1) (ა) და (ბ) ნახაზებიდან რომელ მათგანზეა გამოსახული ორი ირომიანობის ჩორით ურთიერთობის მინა ეგითი?



2) რომელი მონაკვეთის სიგრძეა მეტი – AB თუ AC?

მოსწავლეთა პასუხების სსინორე, უშუალოდ გაკვეთილებები. მათ მოერვე შემონმდებარებული მეტრიანი სახაზავით (მოსწავლეთა უმეტესობა ცდება!) (2-3ნთ).

ამის შემდეგ „შეცდომის“ მიზებს სსინის ფიზიკისა და ბიოლოგის მასწავლებელი – საქმე გვაქვს მხედველობით (ოპტიკურ) ილუზიასთან. ამის მიზეზი კი ისაა, რომ თვალის მობრუნება პორიზონტურული მიმორთულებით უფრო ადვილია, ვიდრე ვერტიკალური (5-6ნთ).

აქტივობა 3. მოსწავლებს პროექტორით ვუჩვენებ მიმავალი მატარებელს: საით მიდის მატარებელი?

<http://www.astrologi.ge/images/stories/article/what-direction-is-the-train-going.gif> ნახავთ, რომ მატარებელი მიდის იქთი, საითაც ჩაითქმულ გამოდის, რომ მათემატიკური ამოცანის ამოხსნაც ხშირად განწყობაზეა დამოკიდებული (1-2ნთ).

აქტივობა 4. აქტივობა „სამი ლამაზი გოგო“. მოსწავლეებს ვაჩვენებ სურათის ამოტრიალებულ ვარიანტს (A3-ზე ამონ-ბეჭდილ სურათს ვკიდებ დაფაზე) და ვსვამ კითხვას: ეს გოგოები უფრო ლამაზები არიან თუ უთორო უშნონდები?

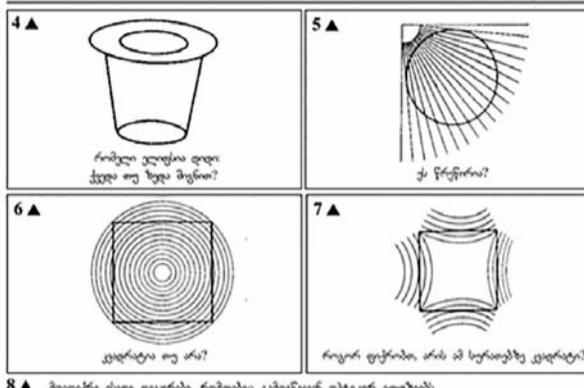


მოსწავლეთა პასუხის შემდეგ გატრიალებ სურათს



ბიოლოგიის მასწავლებელი უხსნის მოსწავლეებს, რომ ჩვენი ტვინი იშვიათა ხედება გადატრუნებულ საგნებს, ამიტომ მათ დამახინჯების გარჩევა არ შეუძლია (4ნთ).

აქტივობა 5. კიდევ რამდენიმე მაგალითზე რწმუნდებიან, რომ მხოლოდ თვალებზე არ ინდობა (7ნთ).



მოსწავლეები ნანილდებან თოს ჯგუფად და ვნების შემდეგ პასუხის ცცემენ ხმილი მოყვანილ კითხვებს, კველა ჯგუფი სცენადასხვა და თან ასაბუთებებები. ერებებიც ტრიკატებისთვის თოთო ჯგუფს თითო (1) ნუთი აქვს (დასასაბუთებლად უნდა იცოდნენ თხეკუთხედისა და წრენირის თვისებები) (7ნთ).

აქტივობა 6. ისევ სახალისო განტვრიორთის წუთი. დააკვირდით ცენტრში არსაბულ შევ წერტილს.

[http://1.b.p.blogspot.com/_tIEUZUjh2xR0/VGn3eElHAbI/AAAAAAAAD3s/ArkXmIerH3g/s1/600/849753a116ad84d6a786c40fc771cf6%2B\(1\).gif](http://1.b.p.blogspot.com/_tIEUZUjh2xR0/VGn3eElHAbI/AAAAAAAAD3s/ArkXmIerH3g/s1/600/849753a116ad84d6a786c40fc771cf6%2B(1).gif)

როცა სურათი განათდება, დანახავთ ფერადი ფოტო? (თუ თქვენ ნამდვილად უყურებდით შევ წერტილს თვალმოუქრებადად, დაინახავთ ფიგურაში როგორც ფერად მოგრძელოს. შესაძლოა, ამ დავალების განმეორება მოგვითვის. გააჩნია, მოსწავლეები რამდენად ყურადღებით შეასრულებენ დავალებას (2-6ნთ).

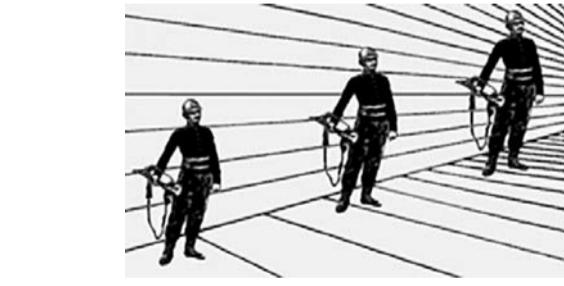
აქტივობა 7. მოსწავლეებს სურათი პროექტორით მიერთონ და დაუკავშირდეთ ასევებულ შევ წერტილს.

[http://1.b.p.blogspot.com/_tIEUZUjh2xR0/VGn3eElHAbI/AAAAAAAAD3s/ArkXmIerH3g/s1/600/849753a116ad84d6a786c40fc771cf6%2B\(1\).gif](http://1.b.p.blogspot.com/_tIEUZUjh2xR0/VGn3eElHAbI/AAAAAAAAD3s/ArkXmIerH3g/s1/600/849753a116ad84d6a786c40fc771cf6%2B(1).gif)

1) რომელი უფრო გრძელია, სამკუთხედის ფუძე, თუ მასზე დამტვებული სიმაღლე? პასუხების მიღების შემდეგ, მიეცემათ ამოცანა, დამოუკიდებელი მუშაობისთვის.

2) ტოლფერდა სამკუთხედის ფერდი 20 $\sqrt{2}$ სმ-ის ტოლია, ფუძეზე დამტვებული სიმაღლე – 40სმ. იძოვეთი სამკუთხედის ფუძე.

აქტივობა 8. მოსწავლეებს, პროექტორის საშუალებით, გავაცნობთ ოპტიკური ილუზიის კიდევ რამდენიმე მაგალითს:



ამის შემდეგ დამტვებული და დაუკავშირდეთ ფიგურაში განმეორება მონაკვეთის ფაზე. გააჩნია, მოსწავლეები რამდენად ყურადღებით შეასრულებენ დავალებას (2-6ნთ).

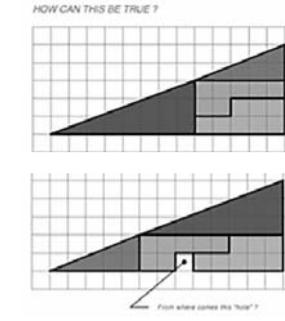
აქტივობა 9. გაკვეთილის შეჯამება. მსჯელობები და პასუხების შეძლებისადგვარად ასაბუთებები (4-5 ნთ).

აქტივობა 10. სამიანო დავალება:

http://4.bp.blogspot.com/-nOJrVVdM2EE/VGn_B3DGLKI/AAAAAAAD48/EPO603ms-Jc/s1600/choc.gif

რატომ ხდება ეს?

და კიდევ ანალოგიური მოცანა



(მათემატიკა)

მოიძიონ მასალა სხვადასხვა ორგანიზმის თვალის ოპტიკურ სისტემებზე და გამოსახორციელოს მარტივი სქემის სახით (ფიზიკა).

გააკვეთონ მცირები პრეზენტაცია თვალის თავსებურებების შესახებ (ბიოლოგია) (2-3ნთ).

აქტივობა 11. შეესაბამისად: გეომეტრიული ამოცანის ამოხსნა (განმსაზღვრელი), პრეზენტაცია; კლასში ჩართულობა (განმავითარებელი) (2-3ნთ).

გააკვეთილის მასალა სხვადასხვ

